

नेपाल नागरिक उड्डयन प्राधिकरण

प्राविधिक सेवा, एयर ट्राफिक सर्भिसेस/एरोनटिकल इन्फरमेशन सर्भिसेस/एभिएशन फायर सर्भिसेस/फ्लाइट अपरेसन सर्भिसेस/सिभिल ईन्जिनियरिङ्ग/इलेक्ट्रिकल ईन्जिनियरिङ्ग/मेकानिकल ईन्जिनियरिङ्ग/ईलेक्ट्रोनिक एण्ड टेलिकम्युनिकेशन ईन्जिनियरिङ्ग समूह, दशौं तह, उपनिर्देशक पदको खुला/आन्तरिक प्रतियोगितात्मक परीक्षाको पाठ्यक्रम

पाठ्यक्रमको रूपरेखा:- संयुक्त र एकीकृत परीक्षा प्रणाली (Integrated & Unified Examination System) को आधारमा सबैको लागि निम्नानुसारका चरणमा परीक्षा लिइनेछ :

प्रथम चरण :- लिखित परीक्षा

पूर्णाङ्क :- २००

द्वितीय चरण :- अन्तर्वार्ता

पूर्णाङ्क :- ३०

१. प्रथम चरण : - लिखित परीक्षा

पूर्णाङ्क :- २००

पत्र	विषय	पूर्णाङ्क	उत्तीर्णाङ्क	परीक्षा प्रणाली	प्रश्नसंख्या x अङ्क	समय
प्रथम	प्रशासन र व्यवस्थापन	100	40	सैद्धान्तिक-तर्कयुक्त र विश्लेषणात्मक प्रश्न	१ प्रश्न X १५ अङ्क	३ घण्टा
				समस्या समाधानमूलक प्रश्न	३ प्रश्न X २० अङ्क	
				व्यवसायिक योजना/मामिला विश्लेषण सम्बन्धी प्रश्न	१ प्रश्न X २५ अङ्क	
द्वितीय	सेवा सम्बन्धी	100	40	सैद्धान्तिक-तर्कयुक्त र विश्लेषणात्मक प्रश्न	१ प्रश्न X १५ अङ्क	३ घण्टा
				समस्या समाधानमूलक प्रश्न	३ प्रश्न X २० अङ्क	
				व्यवसायिक योजना/मामिला विश्लेषण सम्बन्धी प्रश्न	१ प्रश्न X २५ अङ्क	

२. द्वितीय चरण : - अन्तर्वार्ता

पूर्णाङ्क ३०

विषय	पूर्णाङ्क	परीक्षा प्रणाली
अन्तर्वार्ता	30	मौखिक

द्रष्टव्य :

- लिखित परीक्षाको माध्यम भाषा नेपाली वा अंग्रेजी अथवा नेपाली र अंग्रेजी दुवै हुन सक्नेछ ।
- प्राविधिक सेवा, एयर ट्राफिक सर्भिसेस/एभिएशन फायर सर्भिसेस/सिभिल ईन्जिनियरिङ्ग/इलेक्ट्रो-मेकानिकल ईन्जिनियरिङ्ग/ईलेक्ट्रोनिक एण्ड टेलिकम्युनिकेशन ईन्जिनियरिङ्ग समूह, एघारौं तह, निर्देशक पदको प्रथम पत्रको पाठ्यक्रम एउटै हुनेछ । तर दोस्रो पत्रको पाठ्यक्रम प्रत्येक समूहको छुट्टाछुट्टै हुनेछ ।
- प्रथम र द्वितीय पत्रको लिखित परीक्षा छुट्टाछुट्टै हुनेछ । प्रथम पत्रको परीक्षा एकीकृत र संयुक्त रूपमा हुनेछ ।
- लिखित परीक्षामा सोधिने प्रश्न संख्या र अङ्कभार सम्बन्धित पत्र/विषयमा दिईए अनुसार हुनेछ ।
- विषयगत प्रश्नको हकमा एउटा लामो प्रश्न वा एउटै प्रश्नका दुई वा दुई भन्दा बढी भाग (Two or more parts of a single question) वा एउटा प्रश्न अन्तर्गत दुई वा बढी टिप्पणीहरू (Short notes) सोध्न सकिनेछ ।
- विषयगत प्रश्नको प्रत्येक प्रश्नका लागि छुट्टाछुट्टै उत्तरपुस्तिकाहरू हुनेछन् । परीक्षार्थीले प्रत्येक प्रश्नको उत्तर सोही प्रश्नको उत्तरपुस्तिकामा लेख्नु पर्नेछ ।
- यस पाठ्यक्रम योजना अन्तर्गतका पत्र/विषयका विषयवस्तुमा जुनसुकै कुरा लेखिएको भए तापनि पाठ्यक्रममा परेका नीति, कानून, ऐन, नियम, विनियम, निर्देशिकाहरू परीक्षाको मिति भन्दा ३ महिना अगाडिसम्म संशोधन भई कायम रहेकालाई यस पाठ्यक्रममा परेको सम्झनु पर्दछ ।
- प्रथम चरणको परीक्षाबाट छनौट भएका उम्मेदवारहरूलाई मात्र द्वितीय चरणको परीक्षामा सम्मिलित गराइनेछ ।
- पाठ्यक्रम लागू मिति :- २०७९/.../..

नेपाल नागरिक उड्डयन प्राधिकरण

प्राविधिक सेवा, एयर ट्राफिक सर्भिसेस/एरोनटिकल इन्फरमेशन सर्भिसेस/एभिएशन फायर सर्भिसेस/फ्लाइट अपरेसन सर्भिसेस/सिभिल ईन्जिनियरिङ्ग/इलेक्ट्रिकल ईन्जिनियरिङ्ग/मेकानिकल ईन्जिनियरिङ्ग/ईलेक्ट्रोनिक एण्ड टेलिकम्युनिकेशन ईन्जिनियरिङ्ग समूह, दशौं तह, उपनिर्देशक पदको खुला/आन्तरिक प्रतियोगितात्मक परीक्षाको पाठ्यक्रम

प्रथम पत्र : प्रशासन र व्यवस्थापन

खण्ड (क) - ६० अङ्क

1. शासन पद्धति

- 1.1 संवैधानिक विकासक्रम र वर्तमान संविधान
- 1.2 संघ, प्रदेश र स्थानीय तहको शासन पद्धति
- 1.3 नवीन सार्वजनिक शासन पद्धति र सार्वजनिक क्षेत्र व्यवस्थापन
- 1.4 नेपालको सुरक्षा प्रणाली, व्यवस्थापन र चुनौती
- 1.5 लोकतन्त्र, मानव अधिकार, कानूनी राज्य, समावेशीकरण र समानुपातिक प्रतिनिधित्व
- 1.6 सूचनाको हक, पारदर्शिता, जवाफदेहिता र उत्तरदायित्व
- 1.7 बहुस्तरीय शासन र नेपाल : अनौपचारिक शासन, Corporate governance system, Innovative state, नागरिक समाजको शासन, स्थानीय शासन, सहकारीतामूलक शासन, व्यावसायिक शासन र संयुक्त राष्ट्र संघ

2. व्यवस्थापन

- 2.1 व्यवस्थापनको परिचय, कार्य, सिद्धान्त, आयाम र चुनौती
- 2.2 व्यवस्थापनका विविध पक्षहरू
  - 2.2.1 ज्ञान व्यवस्थापन
  - 2.2.2 प्रतिभा व्यवस्थापन
  - 2.2.3 विविधता व्यवस्थापन
  - 2.2.4 समय व्यवस्थापन
  - 2.2.5 द्वन्द्व व्यवस्थापन
  - 2.2.6 तनाव व्यवस्थापन
  - 2.2.7 सूचना व्यवस्थापन
- 2.3 नेतृत्व र नियन्त्रण
- 2.4 आयोजना व्यवस्थापन र नेपालमा यसको अभ्यास
- 2.5 नेपालका सार्वजनिक संस्थानहरूको व्यवस्थापन

3. मानवस्रोत व्यवस्थापन

- 3.1 परिचय, महत्व, ऐतिहासिक विकासक्रम र आधुनिक अवधारणा
- 3.2 मानवस्रोत व्यवस्थापनको रणनीतिक उद्देश्य, मूल्य र सिद्धान्त
- 3.3 कार्य विश्लेषण: परिचय, महत्व र तरिका
- 3.4 मानवस्रोत योजना: उद्देश्य, प्रक्रिया र पद्धति
- 3.5 भर्ना, छनौट, नियुक्ति, सामाजिकीकरण, तालिम, पदस्थापन, सरुवा, बढुवा र सुविधा
- 3.6 कार्यसम्पादन व्यवस्थापन प्रणाली: पद्धति, समस्या र सुधारका उपाय
- 3.7 उत्तराधिकार योजना (Succession Plan)
- 3.8 संगठनात्मक व्यवहार, कार्य संस्कृति र श्रम सम्बन्ध

4. वित्तीय व्यवस्थापन

- 4.1 वित्तीय व्यवस्थापनको अर्थ, क्षेत्र र सैद्धान्तिक पक्ष
- 4.2 सरकारी वित्तीय प्रणाली: आय, व्यय र ऋण
- 4.3 आन्तरिक नियन्त्रण प्रणाली, जोखिम व्यवस्थापन र विश्लेषण
- 4.4 International Financial Reporting Standard (IFRS) र Nepal Financial Reporting Standard (NFRS)
- 4.5 अन्तर्राष्ट्रिय संस्थाहरू: EU, ASEAN, SAARC, BIMSTEC, WB, IMF, ADB, AIIB, BRICS, WTO
- 4.6 नागरिक उड्डयनको क्षेत्रमा संस्कृति, पर्यटन तथा नागरिक उड्डयन मन्त्रालयको भूमिका

नेपाल नागरिक उड्डयन प्राधिकरण

प्राविधिक सेवा, एयर ट्राफिक सर्भिस/एरोनटिकल इन्फरमेशन सर्भिस/एभिएशन फायर सर्भिस/फ्लाइट अपरेसन सर्भिस/सिभिल ईन्जिनियरिङ्ग/इलेक्ट्रिकल ईन्जिनियरिङ्ग/मेकानिकल ईन्जिनियरिङ्ग/ईलेक्ट्रोनिक एण्ड टेलिकम्युनिकेशन ईन्जिनियरिङ्ग समूह, दशौं तह, उपनिर्देशक पदको खुला/आन्तरिक प्रतियोगितात्मक परीक्षाको पाठ्यक्रम

- 4.7 अन्तर्राष्ट्रिय नागरिक उड्डयन संगठन (ICAO), अन्तर्राष्ट्रिय हवाई यातायात संघ (IATA) र उड्डयनसंग सम्बन्धित अन्य क्षेत्रिय र अन्तर्राष्ट्रिय संगठन

खण्ड (ख) - ४० अङ्क

5. विकास प्रशासन र व्यवस्थापन

- 5.1 विकासका पक्षहरू : आर्थिक, सामाजिक, राजनैतिक र संस्थागत
5.2 नेपालमा आवधिक योजना : प्रयास, उपलब्धि र चुनौती
5.3 विकास साभेदारहरू एवं वैदेशिक सहयोग परिचालन
5.4 विकासमा नागरिकको संलग्नता, नागरिक समाज, गैरसरकारी संस्था, सामुदायिक संस्थाहरू तथा विभिन्न समूहहरू
5.5 सार्वजनिक संस्थाहरू : उपलब्धि र चुनौतीहरू
5.6 द्विपक्षीय, क्षेत्रीय र बहुपक्षीय महासन्धि र सम्झौता : नेपालको प्रतिवद्धता, अपेक्षा, प्रयास र दायित्व
5.7 समावेशीकरण
5.8 अनुगमन मूल्याङ्कन प्रणाली र नेपालमा यसको प्रयोग

6. Ethics and Morality

- 6.1 Essence, determinants, consequences and dimensions of ethics
6.2 Human values - lessons from the lives and teachings of great thinkers, philosophers, reformers and administrators
6.3 Role of family, society, educational institutions and other relevant institutions in inculcating moral values and responsibilities
6.4 Basic tenets of eastern philosophy and civilization and their impact on Nepalese Society, culture, tradition, values and administrative system
6.5 Spiritualism in public affairs management
6.6 Sources of ethical guidance
6.7 Ethics in public service
6.8 Principles of public life
6.9 Power, ethics and ethical organization
6.10 Ethical issues in public service delivery and utilization of public funds
6.11 Challenges of corruption and corruption control strategies

7. समसामयिक मुद्दाहरू

- 7.1 दिगो विकास र पर्यावरण
7.2 गरिवी निवारण
7.3 लैङ्गिक सवाल
7.4 सुशासन
7.5 खुला बजार अर्थतन्त्र
7.6 आर्थिक कूटनीति
7.7 रणनीतिक योजना
7.8 वार्ता र सम्झौता
7.9 सार्वजनिक निजी साभेदारी
7.10 गैरसरकारी र निजी क्षेत्र
7.11 बौद्धिक सम्पत्ति

8. नीति, ऐन र नियम

नेपाल नागरिक उड्डयन प्राधिकरण

प्राविधिक सेवा, एयर ट्राफिक सर्भिसेस/एरोनटिकल इन्फरमेशन सर्भिसेस/एभिएशन फायर सर्भिसेस/फ्लाइट अपरेसन्स सर्भिसेस/सिभिल ईन्जिनियरिङ्ग/इलेक्ट्रिकल ईन्जिनियरिङ्ग/मेकानिकल ईन्जिनियरिङ्ग/ईलेक्ट्रोनिक एण्ड टेलिकम्युनिकेशन ईन्जिनियरिङ्ग समूह, दशौं तह, उपनिर्देशक पदको खुला/आन्तरिक प्रतियोगितात्मक परीक्षाको पाठ्यक्रम

- 8.1 हवाई नीति, २०६३
- 8.2 पर्यटन नीति, २०६५
- 8.3 गैर सैनिक हवाई उडान (सिभिल एभिएसन) ऐन, २०१५ तथा नियमावली, २०५२
- 8.4 नेपाल नागरिक उड्डयन प्राधिकरण ऐन, २०५३
- 8.5 नेपाल नागरिक उड्डयन प्राधिकरण नागरिक उड्डयन नियमावली, २०५८
- 8.6 नेपाल नागरिक उड्डयन प्राधिकरण कर्मचारीहरूको सेवाका शर्त र सुविधा सम्बन्धी नियमावली, २०५६
- 8.7 नेपाल नागरिक उड्डयन प्राधिकरण आर्थिक प्रशासन सम्बन्धी नियमावली, २०५७
- 8.8 नेपाल नागरिक उड्डयन प्राधिकरण विमानस्थल सेवा शुल्क नियमावली, २०७८
- 8.9 नागरिक उड्डयन सुरक्षा नियमावली, २०७३
- 8.10 जग्गा प्राप्ति ऐन, २०३४
- 8.11 भ्रष्टाचार निवारण ऐन, २०५९
- 8.12 सार्वजनिक खरिद ऐन, २०६३ र नियमावली, २०६४
- 8.13 विद्युतीय (इलेक्ट्रोनिक) कारोबार ऐन, २०६३
- 8.14 सूचनाको हक सम्बन्धी ऐन, २०६४ र नियमावली, २०६५

प्रथम पत्रबाट निम्नानुसार प्रश्न सोधिनेछ :

प्रथम पत्र					
विषय	खण्ड	अङ्कभार	परीक्षा प्रणाली		१ प्रश्न संख्या X अङ्क
प्रशासन र व्यवस्थापन	(क)	६०	विषयगत	समस्या समाधानमूलक प्रश्न	३ प्रश्न X २० अङ्क
	(ख)	४०		सैद्धान्तिक-तर्कयुक्त र विश्लेषणात्मक प्रश्न	१ प्रश्न X १५ अङ्क
				व्यवसायिक योजना/मामिला विश्लेषण सम्बन्धी प्रश्न	१ प्रश्न X २५ अङ्क
जम्मा		१००			